

1. Referentie

Referentie	Lin Pang, C. & Sarens, E. (2000). <i>Het sociaal-cultureel profiel van allochtone meisjes in Mechelen. Een verkennend onderzoek.</i> Onuitgegeven onderzoeksrapport, K.U.Leuven, Departement Sociale en Culturele Antropologie, MERIB.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Het onderzoek brengt het sociaal-cultureel profiel van allochtone meisjes in Mechelen in beeld. De doelgroepen omvatten Marokkanen, Assyrische Turken, Centraal en Oost-Europeanen, Afrikanen en Aziaten. Er werd een gestandaardiseerde vragenlijst afgenomen bij 93 allochtone meisjes tussen 12 en 18 jaar. Daarna werden 44 van deze meisjes tussen 14 en 18 jaar geïnterviewd. Op deze manier tracht men een evenwichtige weergave van hun leefwereld te schetsen. In een derde fase gaat men de visie van meisjeswerksters en andere bevoorrechte getuigen, al dan niet van allochtone afkomst, na m.b.t. de leefwereld van allochtone meisjes. Hun standpunt is belangrijk omdat zij een schakelfunctie vervullen tussen de allochtone meisjes en de structuren van de bredere samenleving.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd, welzijn,
Trefwoord(en)	Allochtonen, familie, geld, meisjes, meisjeswerking, school, sociaal-cultureel sociale verhoudingen, taal, toekomst, vrienden, werk

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Stad Mechelen
Onderzoeker(s)	Dr. Ching Lin Pang & Elke Sarens Departement Sociale en culturele antropologie K.U.Leuven Tiensestraat 102 B-3000 Leuven Tel: 016/32 60 07 Fax: 016/32 60 00 Url: http://www.psy.kuleuven.ac.be/antropologie/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat doen meisjes in hun vrije tijd, met wie doen ze dit en waar brengen ze hun vrije tijd door? Wat doen ze het liefst en wat zouden ze graag doen? Op basis van welke criteria nemen ze deel aan georganiseerde activiteiten? Waar vinden ze de informatie over evenementen en verenigingen in en rond Mechelen? Wie zijn hun vriendinnen en waar bouwen ze deze vriendschappen op? Wat zouden meisjes doen als ze zelf jeugdleiderster zouden zijn en jongeren begeleiden tijdens hun vrije uren in een organisatie? Hoe staan zij tegenover België en hun land van herkomst? Voor welke personen hebben zij bewondering? Waar ontmoeten meisjes en jongens uit verschillende culturen elkaar? Hoe staan allochtone meisjes tegenover trouwen? Welke zijn de meest voorkomende gespreksonderwerpen? En waarover hebben zij bepaalde
-----------------	--

	verwachtingen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Beschrijvend onderzoek dat bestaat uit 3 fases. In de eerste fase wordt gewerkt met een gestandaardiseerde gesloten vragenlijst. De tweede fase omvat een open gesprek rond algemene onderwerpen die vooraf vastgelegd waren. De derde fase is een interview met vaste vragen en open antwoordmogelijkheden.
Onderzochte groep	Eerste fase: 93 meisjes tussen 12 en 18 jaar. Er werd rekening gehouden met hun afkomst, de school waar ze lessen volgen, de woonbuurt, de door de eigen etnische groep georganiseerde activiteiten waar ze al dan niet aan deelnemen. Fase 2: 44 meisjes tussen 14 en 18 jaar. Er werd rekening gehouden met de afkomst, de leeftijd, het gevolgde onderwijs, de woonbuurt, de plaats in de kinderrij, de periode waarin de ouders naar België zijn gekomen en de al dan niet deelname aan activiteiten van de meisjes-en/of moskeewerking. Fase 3: 13 meisjeswerksters of mensen die via hun beroep of daarbuiten in contact komen met allochtone meisjes.
Bereik	Lokaal (Mechelen)

7. Resultaten

Leefwereld: complexiteit leefwereld	De sociaal-culturele leefwereld van deze meisjes is meervoudig, complex en veranderlijk. 'Het allochtone meisje' bestaat niet.
Leefwereld: evenwichts-oefening	Enerzijds houden ze zich bezig met vragen en uitdagingen die specifiek zijn aan opgroeiende meisjes in onze samenleving. Anderzijds moeten ze rekening houden met hun afkomst, de sociale controle en de cultuurbeleving van hun ouders en de gemeenschap. Vooral de Marokkaanse en Assyrisch-Turkse meisjes hebben het moeilijk om een juiste balans te vinden. Sommige volgen strikt de 'wetten' die hun ouders stellen. Anderen bouwen een eigen leefwereld op. Een derde groep probeert een compromis te vinden.
Leefwereld; oordeel derden	De voortdurende negatieve stereotyperingen maakt het voor de meisjes moeilijk om hun eigen leven uit te bouwen en als individu te functioneren. Ze worden gecategoriseerd als 'andere' en vinden dan ook steun bij elkaar. Nieuwkomers voelen zich gestigmatiseerd als 'vreemdeling' zowel op school als in de stad. Het stoort hen, maar voelen zich machteloos.
Vrije tijd: waar en wat	De vrije tijd omvat meestal niet georganiseerde activiteiten thuis of op plaatsen waar sociale controle van ouders en gemeenschap gegarandeerd is. De meisjes willen georganiseerde activiteiten die buiten de sociale controle vallen. Veel Marokkaanse meisjes hebben een leefwereld opgebouwd die half openbaar (Mechelen) en half geheim (Brussel en Antwerpen) is.
Vrije tijd: criteria van de meisjes en de ouders	Meisjes participeren als er iemand is die ze kennen, de activiteit hen aanstaat of de plaats en het tijdstip goed zijn. Ouders laten zich leiden door de plaats en het tijdstip, de mening van de gemeenschap, het vertrouwen dat zij hebben in de organisatoren en hun dochter en de informatie die ze hebben. Er mogen bij ontspanningsactiviteiten alleszins geen jongens aanwezig zijn. Een aantal meisjes hebben ooit deelgenomen aan georganiseerde activiteiten, maar zijn ermee gestopt omdat de eigen criteria niet langer vervuld werden.
Vrije tijd: informatie	Ze beschikken over informatie van evenementen en verenigingen in en rond Mechelen via vriendinnen, school, flyers, zussen, kennissen op straat, radio of krant, broers of ouders. Sommige overwegen deel te nemen maar durven niet. Dit hangt sterk samen met de manier waarop ze worden aangesproken en de onvolledige, verkeerde en vaak onduidelijke informatie waarover ze beschikken.
Vrije tijd: Vrienden	Vertrouwen, begrip en goed kunnen praten stuurt vriendschapsrelaties, vandaar de etnisch heterogene samenstelling. Men leert elkaar kennen op school en men spreekt af bij iemand thuis of in de stad. Niet in een 'echt' café want dat is voor de ouders onaanvaardbaar.
Vrije tijd: Zelf begeleidster	Wanneer de meisjes zelf begeleidster zijn van een groep jongeren schetsen ze volgend beeld. Hun doelgroep is multicultureel. Daarnaast gaat de meerderheid voor gemengde

	activiteiten. Vervolgens stemt hun activiteitenkeuze overeen met de lijst van activiteiten waar ouders zich vragen bij stellen, zoals het maken van uitstappen en het praten over culturen. Bij de werving van deelnemers is volgens hen het direct contact met meisjes en ouders belangrijk.
Sociale verhoudingen: visie op België en het thuisland	Voor veel Marokkaanse meisjes staat België synoniem voor hun thuis, in Marokko zijn ze toerist. In België is de sociale controle vanuit de Marokkaanse groep sterker dan in Marokko. België biedt zekerheid met een uitgebreid systeem van sociale rechten en voorzieningen. In Marokko is het leven onzekerder. Assyrisch-Turkse meisjes zien België als hun thuis, maar ook als een plaats waar ze niet vrij zijn om te doen wat ze willen. Ze hebben een ideaalbeeld van Turkije door vage herinneringen en verhalen. Vluchtelingenmeisjes uit Centraal- en Oost Europa gaan België ophemelen. De berichten over hun eigen land zijn vaak tegenstrijdig aan de ervaringen die ze zelf hebben. Ze willen graag weten hoe het er echt aan toe gaat, maar beseffen dat ze niet terug kunnen. Bij Afrikaanse meisjes is het sociale aspect herkenbaar en wordt het geaccentueerd.
Sociale verhoudingen: jongens	De contacten die allochtone meisjes met jongens hebben, verlopen via school. Meisjes delen ook met elkaar de ervaring dat er in België heel snel over hen geroddeld wordt wanneer ze in het gezelschap van een jongen vertoeven.
Sociale verhoudingen: familie	Familie is enorm belangrijk en hun betrokkenheid met het familiegebeuren is groot. Voor Afrikaanse meisjes staan vrienden en familie op gelijke voet. Assyrisch-Turkse meisjes houden deze gescheiden. Aziatische meisjes voelen zich losser bij vrienden. Centraal- en Oost Europese meisjes vertrouwen hun vrienden meer. Enerzijds willen ze dominante leefpatronen doorbreken, anderzijds hebben zij veel respect voor hun ouders en de gemeenschap. De familie is zowel een rem op de ontplooiing als een veilig oord. De grootte van de tegenstelling is afhankelijk van de generatie (tweede generatie migranten verkleinen de kloof), het wederzijds vertrouwen en vertrouwen in de samenleving, de sociale controle en de bedreiging van zekerheden en bescherming. De meisjes zoeken hiervoor naar begrip bij Belgen, maar vinden dat niet altijd.
Sociale verhoudingen; bewondering voor...	Marokkaanse, Assyrisch-Turkse, Aziatische en Afrikaanse meisjes kijken vooral op naar mensen uit de eigen groep die deel uitmaken van de onmiddellijke omgeving. Centraal- en Oost Europese meisjes kijken op naar mensen op basis van wat ze doen. Het Koerdische meisje heeft bewondering voor een verzetsfiguur. Dit is een opvallend verschijnsel voor mensen die deel uitmaken van een verdrukte bevolkingsgroep.
Sociale verhoudingen: ontmoetingsplaatsen	Contacten tussen jongens en meisjes vinden plaats op en beperken zich tot de school. Ieder is met ongeveer dezelfde activiteiten bezig in besloten kring. Er zijn weinig spontane contacten. De woonbuurt heeft een invloed op de verscheidenheid van contacten. Marokkanen en Assyrisch-Turken hebben sterk uitgebouwde gemeenschappen in Mechelen, waar de meisjes negatief tegenover staan. Andere etnische groepen zijn minder gestructureerd in Mechelen. Hun groepscontacten liggen breder en spreiden zich uit over Brussel en Antwerpen.
Sociale verhoudingen: Belgische jongens	De reacties van allochtone meisjes op Belgische jongens zijn onverdeeld positief. Voor de meeste meisjes gaat het enkel om contacten op school.
Sociale verhoudingen: trouwen	De overgrote meerderheid van de bevraagde meisjes wil later trouwen. De Marokkaanse meisjes verkiezen een man uit de eigen etnische groep, die liefst in België is opgevoed zodat deze zelfstandig kan functioneren in België en de waarden en gewoonten van de eigen cultuur kent. Assyrisch-Turkse meisjes hebben geen andere keuze dan te trouwen met Assyrisch-Turkse jongens. Afrikaanse, Aziatische en Centraal- en Oost Europese meisjes staan open voor gemengde huwelijken.
Sociale verhoudingen: gespreks- onderwerpen en verwachtingen	Meisjes praten onderling het meest over jongens en relaties maar ook over school, kleding, TV, films en muziek. Verwachtingen creëren zij voornamelijk over beroepsplannen, hun woonplaatsen, de familiesituatie en hun geluk. Centraal- en Oost Europese meisjes formuleren weinig verwachtingen. Moesten ze de mogelijkheid hebben dan zouden de meisjes achtereenvolgens veranderingen aanbrengen aan hun familie- en thuissituatie, hun cultuur, de mentaliteit en het begrip van de medemens en zichzelf.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Jennes, A. en Ramakers, J. (1994). *Waar heeft de (migranten)jeugd nood aan? Interculturele toeladers, vormingswerkers of bemiddelaars?* Onuitgegeven onderzoeksrapport. HIVA.

Maes, B. (2000). *Het integratieconcept in het jeugdwerk. Onderzoek naar de integratie van allochtone jongeren in het jeugdwerk te Mechelen*. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling. Departement Sociale en culturele antropologie. K.U.Leuven.

Roelants, S. (2000). *Meisjes tussen meerdere culturen. De psychosociale behoeften en de identiteitsbeleving van allochtone meisjes in Gent. Een kwalitatief onderzoek ter ondersteuning van de profilering van de meisjeswerkingen in Gent en de ontwikkeling van emancipatorische beleidsadviezen*. Onuitgegeven onderzoeksrapport. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Departement Gelijke kansen.

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het onderzoek brengt het sociaal-cultureel profiel van allochtone meisjes in Mechelen in beeld.

Rekening houdend met de complexiteit van de hedendaagse migratie werd gekozen om niet enkel te focussen op de numeriek grootste groep maar ook de anderen. De doelgroepen omvatten derhalve Marokkanen, Assyrische Turken, Centraal en Oost-Europeanen, Afrikanen en Aziaten. Omwille van het numerieke overwicht van de Marokkaanse groep worden verhoudingswijze meer meisjes uit deze doelgroep bevraagd dan uit de andere groepen. Het onderzoek bestaat uit drie fases. De eerste fase van het eigenlijke onderzoek bestaat uit het invullen van een gestandaardiseerde vragenlijst door 93 allochtone meisjes tussen 12 en 18 jaar. In een tweede fase werden 44 allochtone meisjes (die ook deelnamen aan de eerste fase) tussen 14 en 18 jaar geïnterviewd. In deze twee fases wordt er gepeild naar hun reële vrijetijdsbesteding, de intra- en interetnische verhoudingen, de omgang met culturele waarden en normen thuis en op school, hun toekomstperspectief. Er wordt gestreefd naar een evenwichtige weergave van hun leefwereld. Het rapport bevat talloze uitspraken van de bevraagde allochtone meisjes. Op die manier wordt een realistisch beeld verkregen van de leefwereld zoals die dagdagelijks door de allochtone meisjes beleefd wordt. Voorts wordt in een derde fase ook aandacht besteed aan de visie van meisjeswerksters en andere bevoorrechte getuigen, al dan niet van allochtone afkomst, m.b.t. de leefwereld van allochtone meisjes. Hun standpunt is belangrijk omdat zij een schakelfunctie vervullen tussen de allochtone meisjes en de structuren van de bredere samenleving. Bovendien genieten zij veel aanzien bij de families van allochtone meisjes.

De sociaal-culturele leefwereld van deze meisjes is meervoudig en complex. Toch kunnen bepaalde processen onderscheiden worden, die terug te vinden zijn in min of meerdere mate bij alle groepen. In eerste de veelzijdigheid van de bevindingen spreken een ideaaltypische voorstelling van 'het allochtoon meisje' tegen. Belangrijker nog, er zijn veel veranderingen aan de gang op vlak van familiale en sociale verhoudingen zowel bij de meisjes zelf als bij sommige ouders. Ondanks hun jeugdige leeftijd, hun meervoudige identiteit en potentiële cultuur- en generatieconflicten, hebben ze allen in min of meerder mate greep op het eigen leven in de familie, op school en in de bredere samenleving.

De leefwereld van allochtone meisjes in Mechelen omvat minstens twee dimensies. Enerzijds houden deze meisjes, ongeacht hun afkomst, zich bezig met vragen en uitdagingen die specifiek zijn aan opgroeiende meisjes in onze samenleving. Anderzijds moeten meisjes rekening houden met hun afkomst, de sociale controle en de ver doorgedreven cultuurbeleving van sommige ouders en gemeenschappen zodat zij steeds moeten negotiëren en een juist evenwicht zoeken tussen de cultuur van herkomst en deze van de onmiddellijke sociale omgeving en de bredere maatschappij waarin ze leven. Dit onderzoeksrapport is getuige van hun evenwichtsoefening, balancerend tussen het respecteren van de eigen cultuur en hun inbedding in het sociaal-cultureel weefsel van Mechelen.